HERMANN HESSE

# INCIPIT VITA NOVA

Almancadan çeviren : Oruç ARUOBA

Yaşamımda, çoğunluk insanların yaşamındaki gibi, bir özel başkalaşım noktası, bir korku, karanlık, yalnızlaşmışlık yeri, bir görülmemiş körelme ve boşluk günü var; bugünün akşamında ise, gökyüzünde yeni yıldızlar, içimizde de yeni gözler doğuyor.

O zamanlar, titreye titreye, gençlik dünyamın yıkıntıları arasında dolaşıp duruyordum, kırık düşünceler, kopuk, dağınık düşler üstünde; neye baksam, un-ufak oluyor, yaşamaz oluyordu. Yanımdan, tanımaktan utanç duyduğum dostlar gelip geçiyor; dün düşündüğüm, sanki yüzyıllıkmışcasına, hiçbir zaman benim olmamışcasına uzaklaşmış, yabancılaşmış düşünceler dönüp bana bakıyordu. Sonra herşey yıkıldı, kaydı gitti, korkunç bir boşluk, bir durgunluk sardı çevremi. Artık bana yakın hiçbirşey yoktu, ne sevgili, ne komşu; yaşamım sarsıcı bir tiksinti gibi kabardı içimde. Sanki her ölçü taşırılmış, her tapınak kirletilmiş, her tat bozulmuş, her yükseklik aşılmıştı. Sanki bütün temizlik pırıltıları karartılmış, bütün güzellik umutları kırılmış, ayaklar altına alınmış. Özleyecek hiçbirşeyim yoktu artık, tapınacak, nefret edecek hiçbirşey. İçimde kutsal, alçalmamış, bağışlatıcı ne kaldıysa, bakışını, sesini yitirmişti. Yaşamımın bütün bekçileri uyuyakalmıştı. Bütün köprüler yıkılmış, bütün uzaklıklar maviliklerinden soyulmuştu.

Çekici, sevmeğe değer ne varsa böyle yitip gittiğinde, ve ben, bir tin kazazedesi gibi, bitkin, anlatılmazcasına tükenmiş, yoksul, sefilliğimin bilincine vardığımda, gözlerimi yere düşürdüm, kollarım bacaklarım ağır, kalktım, geçmişimin bütün alışkanlıklarını bırakıp uzaklaştım; geceleyin, selam bırakmadan ve kapıyı kapatmadan evini bırakıp giden bir hükümlü gibi.

Yalnızlığın dibini gören kim var? Kim yadsıma ülkesini bildiğini söyleyebilir? Bakışlarım kararıyordu uçurumun üstüne eğildiğimde, düşüyorlardı aşağıya, duracak yer bulamadan. Yadsıma ülkesini gezindim durdum, dizim yorgunluktan kırılana dek, ve daha hâlâ önümde uzanıp gidiyordu yol hiç eksilmemiş bengiliğinde.

Bir durgun, hüzünlü gece, avutucu ve rahatlatıcı, kubbelendi üzerimde. Uyku ve düş, sılaya dönmüşü karşılayan dostlar gibi geldiler bana, öldürücü yükü, bir bohçayı alır gibi indirdiler sırtımdan.

Hiç kazazede olup karayı gördüğün, yüzerek sana yaklaşan birini gördüğün oldu mu? Hiç ölümcül hasta olup ilk sağaltıcı, temiz dağ havasını içine çektiğin, yenilenen kanın tatlı kıpırtısını hissettiğin ol-

du mu? Bu kurtarılan, bu sağalan gibi, beni de bir şükran, huzur, ışık, sağlık dalgası kapladı, o gece, bilinmez varlıkların bana dostca yaklaştıklarını anladığımda.

Gökyüzü, daha önceleri hiç görmediğim bir görünümdeydi. Yıldızların yerleri ve dönüşleri ile iç yaşamım arasında önceden belirlenmiş bir dostluk birliği kuruldu; bengi-olan da, açıkca ve iyilikle, içimden birşeyleri kendi yasalarına bağladı. Çölleşmeğe yüztutmuş yaşamıma, altın toprakların serildiğini; içimde eski yeni herşeyi soylu billurlar gibi düzenleyeceğini, dünyanın bütün şeyleri ile, bütün harikaları ile iyilikli birlikler kurması gerektiğini enfes bir şaşkınlıkla sezinlediğim bir güç ve bir yasanın verildiğini hissediyordum.

Incipit vita nova. Yeni birisi oldum artık, kendi kendime bir mucize gibi geliyorum daha, hem dingin hem etkin, kabul eden ve bahşeden, belki en değerlilerini kendimin bile daha bilmediği değerlerin sahibi.

*Çevirenin Notu:*

Metin, Hesse'nin 1897-99 yıllarında Tübingen'deyken yazdığı, ilkin Eugen Diederich'in yayımevince (Leipzig, Haziran 1899), yayımcının karısı, Hesse'nin dostu, şair Helene Veigt'un ısrarı üzerine (yayımevinin çizgisine uymadığı halde) yayımlanan *Geceyarısının Ardından Bir Saat (Eine Stunde hinter Mitternacht)* adlı 9 parçalık derlemenin 4'üncü parçasıdır.

Kitabın ilk farkına vararak üzerine yazı yazanlardan biri Rilke'dir; ama kitap ilk yılında ancak 53 adet satmıştır. Hesse (kendisi 'ün' kazandıktan sonra çabucak tükenen) kitabın yeni bir basımına uzun süre izin vermez; sonradan (1941'de) ancak kısıtlı (1500 nüshalık) bir yeni basımını (Verlag Fretz und Wasmuth, Zürich) yaptırdığı derlemedeki metinleri de «düzyazı şiirler» diye nitelendirerek, bunların kendi «yolu[n]un anlaşılması için önemli» olduklarını, «içeriği ve sorunlarının yaygın okur kitlelerini ilgilendirmediği»ni, «ama dar dost ve eleştirmenler çevresine yeniden ulaştırılmaları gerektiği»ni söyler.

Burada aslı ve çevirisi verilen metin 1941 baskısındandır (ss. 67-72).

Parçanın (son paragrafın ilk tümcesi olarak yinelenen) Latince başlığı, «Başlıyor Yeni Yaşam» (ya da «dilegeliyor (konuşmağa başlıyor) yeni yaşam») demektir. Bu, akla hemen (metnin içindeki «bengi», «dönüş», «yük», «sağalma» gibi sözcüklerle birlikte) Nietzsche'yi getirir: Nietzsche'nin *Şen Bilim* adlı kitabının ilk baskısının (1882) son parçasının (s. 342) adı «Incipit tragoedia»dır: Başlıyor Tragedya. Bu parça da (hemen hiçbir değişiklik görmeksizin) Nietzsche'nin bir sonraki kitabı, *Böyle Buyurdu Zerdüşt*'ün en başında yer alan parçadır.

"Yazko Çeviri", Ocak-Şubat 1982, Sayı: 4

EVV3L
http://evvel.org

Oruç Aruoba İlgileri
http://evvel.org/ilgi/oruc-aruoba